

DOBA seniorů

č. 9 / XIII. ROČNÍK ZÁŘÍ 2017 18 Kč

Cena v předplatném 16 Kč

MARTIN KLÁSEK: SENIORI V NAŠEM DIVADLE VZPOMÍNÁJÍ NA DĚTSTVÍ

08

DS REPORTÁŽ

Senioři se
na pár dnů
vrátili
do dětství

20

SERIÁL DS

Sklo, které
dobylo svět:
Vítejte ve
sklárně Moser

27

FINANCE

Když vám
dluhy pomalu
přerůstají
přes hlavu...

04

DS AKTUÁLNĚ

PŘEDSTAVUJEME DVA ZE ČTYŘ
MÍSTOPŘEDSEDŮ RADY SENIORŮ

VÁŽENÍ A MILÍ ČTENÁŘI,

minulé číslo jsme věnovali mimo jiné Mezinárodním sportovním hrám seniorů v Plzni. O tom, jak byly úspěšné, svědčí nadšení účastníků. Do redakce nám o této akci stále chodí příspěvky. Moc za ně děkujeme, plzeňské organizátory a celou Radu seniorů to jistě těší. A omlouváme se, ale rozhodli jsme se je už nezveřejnit i proto, že je, lidově řečeno, čas jít dál. Příspěvky visí na webových stránkách Rady seniorů, v časopise jsme však věnovali prostor věcem jiným, a že se toho událo požehnaně. Inu, náš časopis je i díky vašim příspěvkům jasným důkazem toho, že je u nás spousta aktivních a čilých seniorů.

Na chvilku odbočím, všechny příspěvky, které nám posíláte, jsou automaticky zařazeny na webové stránky Rady seniorů ČR, www.rscr.cz. Pokud svůj příspěvek nevidíte na hlavní stránce, najdete si v levém sloupečku krajskou Radu podle vašeho bydliště a rozkliknete. Tam je vždy deset posledních příspěvků. Sem dáváme většinu příspěvků v plném znění a se všemi snímky. V časopise jsou pak verze upravené s jednou, maximálně dvěma vybranými fotkami. Tolik jen pro všechny, co se nás ptají, jak nakládáme se zaslanými příspěvky. Několik dopisů přišlo tentokrát s otázkou, kdy máme redakční uzávěrku. Odpověď najdete v tomto čísle na straně 30 v rubrice Tribuna čtenářů, kde na dopisy s tímto dotazem odpovídám.

V minulém čísle jsme vám zprostředkovali Mezinárodní sportovní hry seniorů, teď vás pozveme do dětství. Olomoucká krajská Rada seniorů totiž zorganizovala pro své členy retro tábor v přírodě – jakousi vzpomínku na školu v přírodě a pionýrský tábor. Jak to vypadalo, kde senioři byli, co všechno dělali a hlavně, jak se jim tam líbilo, to vše najdete v naší reportáži na straně 8. Dlužno dodat, že k našemu překvapení jsme později zjistili, že Olomoučtí nejsou jediní, kdo tábor pro seniory pořádá, ba dokonce nejsou ani první, jak zjistíte u zpráv z regionů.

I v tomto čísle najdete seznam prodejních míst Doby seniorů. Pripomínáme, že vzhledem k jeho délce ho musíme otiskovat postupně, takže je možné, že to bude chvíli trvat, než na něm najdete místo ze svého okolí. Kompletní seznam prodejních míst najdete na webových stránkách Rady seniorů, www.rscr.cz. Zde najdete také odkaz, kde si můžete předplatné Doby seniorů objednat. Další možností je využít objednávkový kupon, který pravidelně otiskujeme v časopise. Není ale v silách redakce jednotlivým zájemcům předplatné vyřizovat nebo časopisy zasílat. Omlouvám se všem a prosím, abyste využili jednu z výše uvedených variant.

Tolik úvodem.

U zářijového čísla přejeme příjemnou zábavu.

Lenka Desatová

OBSAH

03 DS

- 03 DS aktuálně – Pozvánka předsedy RS ČR k volbám
- 04 DS aktuálně – Představujeme místopředsedy Rady seniorů
- 06 DS rozhovor na aktuální téma – JUDr. Jan Šťovíček, prezident Autoklubu ČR
- 08 DS reportáž – Táborová škola seniorů
- 15 DS soutěž
- 30 DS Předplatné
- 31 DS seznam prodejních míst

12 ZE ŽIVOTA KRAJŮ

- 12 Mikulovští na výletech
- 12 II. retro tábor pro seniory
- 12 Kouzelná trička
- 13 Řečka na evropském šampionátu bronzový!
- 13 Senioři na Prašivé
- 13 Výsadek Jihlavských v Náměšti
- 14 Seniorští sportovci u náměstka hejtmána kraje
- 14 Seminář Sdružení obrany spotřebitelů
- 14 4. mezinárodní sportovní hry Svazu důchodců 2017
- 15 Otevřené sportovní hry Moravské Ostravy a Přívozu
- 15 Mezinárodní konference o geoetice

16 ROZHOVOR MĚSÍCE

Martin Klásek

20 SERIÁL

21. díl – Kouzlo křišťálu Moser

22 BEZ ČEKÁRNÝ

- 22 Právní poradenství
- 23 Bytové poradenství
- 24 Veterinární poradna
- 25 Kosmetika
- 26 Poradna zdraví
- 27 Finance

28 SOUTĚŽE

- 28 Sudoku
- 28 Básnička
- 28 Vtipy
- 29 Křížovka

30 TRIBUNA ČTENÁŘŮ

Dopisy

MARTIN KLÁSEK: V NAŠEM DIVADLE SENIORŮ VZPOMÍNÁJÍ NA DĚTSTVÍ

Po Josefu Skupovi a Miloši Kirschnerovi je Martin Klásek teprve třetím představitelem, který propůjčil svůj hlas Spejblu a Hurvínkovi, zároveň je i uměleckým šéfem souboru divadla, režisérem, autorem a spoluautorem mnoha her. Jako následovník Miloše Kirschnera se definitivně stal „otcem“ obou loutek v roce 1996. Dvě dřevěné postavičky, které nás proslavily po celém světě, dodnes baví malé i velké diváky, volná místa bývají v hledišti málokdy. Štafetu po nedávno zesnulé ředitelce divadla paní Heleně Štáchové přebírají její děti, dcera Denisa a syn Miki. Divadlo, tak jak si sama přála, jede dál.

JAK SE STANE, ŽE ŠESTNÁCTILETÝ KLUK PŘIJDE DO DIVADLA PRO DĚTI A UŽ V NĚM ZŮSTANE?

Pocházím z divadelní rodiny. Tatínek byl hercem, děda zapáleným ochotníkem, maminka baletkou. Dětství jsem prožil v Českých Budějovicích, tam jsem chodil do dramatického kroužku a i sem tam statoval v dětských rolích v Jihočeském divadle. Chtěl jsem studovat na konzervatoři, ale nepřijali mě, proto se táta dohodl s panem Kirschnerem, který mě vzal k sobě do divadla.

A tak jsem tu – už skoro 45 let...

CHTĚL JSTE SE STÁT LOUTKOHERCEM?

Původně jsem chtěl studovat činohru. Měl jsem být na rok v divadle elévem, a pak zkusit přijímačky znovu. Pan Kirschner chtěl, abych poznal divadlo od píky, takže jsem začal jako jevištní technik – tahal zájezdové bedny s kulisami, pomáhal stavět konstrukce na jevišti. Tenkrát jsem zažil i první

zahraniční zájezd – do NDR a NSR. To bylo něco pro mě, byl jsem nadšený.

A PAK JSTE ZAČAL VODIT LOUTKY?

Měl jsem tři měsíce možnost pozorovat loutkoherce při práci, ukázali mi, jak se to dělá. Vodit marionety je docela těžké, ale mně to kupodivu šlo. Po roce jsem zjistil, že od 18 let je možné nastoupit na DAMU i bez maturity, takže mi bylo „elévství“ prodlouženo. Pak paní Štáchová objevila mou schopnost promluvit hurvínkovskou fistulkou, a já si zahrál ve své první inscenaci Hurvínek mezi broučky, to bylo v roce 1974.

JAKÉ TO BYLO?

Na Spejbla jsem měl tenkrát moc „mladý“ hlas, ale pan Kirschner vybral tu hru proto, že v ní vystupuje především samotný Hurvínek. Byl jsem nadšený a dopadlo to tak, že do školy jsem nešel a zůstal v divadle.

TAKŽE JSTE ŽÁDNOU ŠKOLU NEVYSTUDOVAL?

Mám školu života, jsem vlastně „dítětem“ Divadla S + H. Kolem mě byla spousta vzdělaných lidí, od Miloše Kirschnera bylo hodně co se naučit, od lektora dramaturgie jsem dostával spoustu knížek, z kterých jsem se doma musel učit, a oni mě pak zkoušeli. Nejsem úplně „nepopsaný list“, jen na to nemám papíry...

MOHL BY I DNES U VÁS USPĚT NĚKDO, KDO NEMÁ DIVADELNÍ ŠKOLY?

Kdyby měl talent a předpoklady, proč ne. Absolvent DAMU, konzervatoře nebo jiné herecké školy má výhodu v tom, že ovládá jevištní řeč, jevištní pohybovou kulturu, ale my s ním zpočátku musíme přesto hodně pracovat, aby se naučil především vodit marionety, které jsou základem naší tvorby. Třeba takový Michal Barták, který fantasticky vede Hurvínka, má stavební průmyslovku.

KTERÉ PŘEDSTAVENÍ BYLO NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ?

Těžko říct, co bylo nejúspěšnější – za celou éru divadla se tu hrálo 280 premiér, a skoro vždy máme vyprodáno. S dramaturgyní Denisou Kirschnerovou jsme před několika lety začali s uváděním inscenací z takzvaného zlatého fondu, které možná v mládí navštívili i vaši čtenáři, samozřejmě v novém nastudování. Tak třeba veleúspěšný titul ▶

- Spejbl versus Drákula byl v 70. letech natočen na LP desku, naši příznivci ho znají, pamatují si na něj. Trochu jsme zmodernizovali text, písničky zůstaly, diváci jsou spokojení.

SPEJBL SE NARODIL V ROCE 1920, HURVÍNEK O ŠEST LET POZDĚJI. ZMĚNILI ZA TU DOBU NĚJAK SVOU VIZÁŽ?

Mnozí to ani nepostřehli, ale významně se změnili v tom, že mají širší, zakulacenější obličejíky. Hurvíněk má jinou barvu kalhotek a kšandiček – z modré a zelené, které se v televizi ztrácely, má teď šedé kalhotky a fialové kšandičky. Také dnes Hurvínka a Spejbla používáme ve třech hracích velikostech. Charakterově zůstali stejní, jen dbáme na to, aby byli současní. Aby především Hurvíněk s Máničkou mluvili jako dnešní děti, které je tak snáze přijmou za své hrdiny.

KOLIK HURVÍNKŮ A SPEJBLŮ MÁTE PŘIPRAVENÝCH V ZÁKULISÍ?

Loutek máme 26 párů, v různých převlecích. Není čas je během představení převlékat. V jednom představení můžou hrát tak tři čtyři Hurvínkové. Když chystáme premiéru, občas potřebujeme nové loutky, například i jinak oblečené než obvykle.

ZAMOTALY SE VÁM NĚKDY NITĚ, NEBO JAKÝ „LOUTKOVODIČSKÝ PRŮŠVIH“ SE MŮŽE STÁT?

To víte, že zamotaly, jsme jenom lidé. Nejvíce se zapotím, když při hře na forbíně, přímo před lidmi, praskne nit na hlavě třeba Spejblovi. Má pak hlavu nakřivo a dívá se jedním směrem, protože se s ní špatně manipuluje. Ale vůbec nejhorším snem loutkovodiče je, když mu vypadne z ruky vahadlo, na kterém loutka visí. To je pak konec. To se mi naštěstí zatím nestalo, ale různá „okna“, tedy výpadky textu při dialogu Spejbla s Hurvínkem, už za sebou mám.

JSTE I AUTOREM NĚKOLIKA DIVADELNÍCH HER. JAK SE V PRŮBĚHU ČASU HRY PROMĚŇUJÍ?

Nemůžou být stejné jako před třiceti čtyřiceti lety, protože dřív se žilo jiným tempem, tehdejší děti obklo-

povaly jiné věci než dnes. Ty dnešní mají mnohem víc informací, jsou méně trpělivé. Proto se snažíme ubírat text, dělat co nejvíc obrazů, aby bylo na co koukat, a děj měl větší spád. Přidáváme písničky, mezihry, které děti zaujmou. V textech pro dospělé je důležité, aby Spejbl s Hurvínkem byli současní, aby měli možnost si občas štouchnout do dění kolem nás a po svém to komentovat.

HURVÍNEK MÁ HLÁSEK VYSOKÝ, SPEJBL ZASE HLUBOKÝ, KOHO Z NICH BYLO OBTÍŽNĚJŠÍ NAPODOBIT?

Oba hlasy jsou uměle tvořené, což je pro hlasivky poměrně namáhavé. Určitě víc práce mi dal Hurvajs. Dal mi zabrat, zpočátku jsem dokonce musel chodit na obštíky k foniatrovi, aby se mi na hlasívkách neudělaly uzlíky. Dnes, po letech praxe, to ze mě jde úplně samo. Se Spejblem i Hurvínkem jsem naprosto sžitý, můžu jejich hlasy říkat bez nácvičku cokoliv.

NEDÁVNÝ ODCHOD VAŠÍ PANÍ ŘEDITELKY BYL SMUTKEM NEJEN

PRO JEJÍ RODINU A PŘÁTELE, ALE I VELKOU ZTRÁTOU PRO DIVADLO. JAK TĚŽKÉ JE POKRAČOVAT?

Helenka je tu pořád s námi. Máme na repertoáru stále hry, v nichž používáme playback s jejím hlasem, i když Máničku už mluví její nástupkyně Maruška Šimsová, kterou si sama vybrala. Velkou zásluhou Helenky byl i před lety vyhraný spor o vlastnictví ochranné známky S + H. Všem se nám ulevilo, protože jsme se obávali, aby se nedostali do nepovolaných rukou a neskončili, jako třeba Ferda Mravenec, v Německu. Helenka nám moc chybí, těžké je to pořád.

PANÍ ŠTÁCHOVÁ BYLA AUTORKOU I MNOHA HER...

Uměla na povel a na klíč napsat cokoliv, z legrace jsme jí říkali naše „Aloisie Jirásková“. Právě začínáme zkoušet inscenaci, kterou napsala, ale už nestihla zrežirovat. Za Helenku to s jejím synem a kolegou Ondrou Láznovským v úctě a s pietou dokončíme. Premiéra bude 3. října, představení se jmenuje Hurvíněk v Hajanech a je určeno předškolním dětem.

EXTRA INFO

31. srpna přichází do kin film Hurvínek a kouzelné muzeum. Animovaný 3D příběh pro celou rodinu vznikl více než 7 let za účasti špičkových animátorů a trikařů mnoha evropských zemí, prošel výrobou v Česku, Německu, Dánsku, Belgii a Rusku. K Martinu Kláskovi a nedávno zesnulé Heleně Štáchové se jako dabéři jednotlivých hrdinů představí Martin Dejdar, Jiří Lábus a mnozí další. Poetika a humor našich typicky českých postavíček v nejmodernějším filmovém pojetí určitě potěší děti i dospělé.

VAŠE DIVADLO ČASTO ZAJÍŽDÍ I DO DALEKÉ CIZINY. KDE SE SPEJBLOVI A HURVÍNKOVI LÍBÍ NEJVÍC?

Kde se líbí jim, to nevím, ale mně především v Německu. Za ty roky, co tam pravidelně hostujeme, už nás dobře znají a řekl bych, že nás přímo vyhlízejí. Máme tam obrovskou diváckou základnu. Ale i když přijedeme poprvé do země, kde nás zatím neznali, sklízíme všude sympatie, nepamatuji se, že by nás někde přijali chladně. Vzpomínám, jak se japonské děti a jejich maminky úplně tetelily blahem a užívaly si, když si Hurvajs dělal z taťuldy legraci, protože u nich se to nedělá, tam je otec váženou hlavou rodiny.

INTERPRETI HLAVNÍCH POSTAV VAŠEHO DIVADLA MUSÍ MÍT DOBRÉ JAZYKOVÉ SCHOPNOSTI...

Ano, je důležité, aby byli jazykově nadaní, přinejmenším aby měli výborný hudební sluch a byli schopni se naučit výslovnost, která je v exotických jazycích hodně obtížná. Arabština, čínština, japonština – tam se přízvuky, tedy ony významotvorné tóny, musí opravdu nadřít. Já sám jsem použil už 14 jazyků, Spejbl s Hurvínkem už mluvili 24 jazyky.

MÁTE POCIT, ŽE DÍKY VAŠIM ŽIVOTNÍM ZKUŠENOSTEM SE VÁŠ VZTAH K VAŠIM DŘEVĚNÝM KAMARÁDŮM NĚJAK PROMĚŇUJE?
Samozřejmě. Jak jsem se stal otcem a nabíral rodičovské zkušenos-

ti, chápal jsem čím dál víc Spejblovy starosti s rošťárkami jeho malého neposedy. A jak mé děti rostly, viděl jsem dětskou problematiku ze stále větší blízkosti. No a dnes, když jsem dědečkem, ověřuju si mnoho věcí na své desetileté vnučce.

VÍDÁTE V HLEDIŠTI VAŠEHO DIVADLA I SENIORY?

Vídáme je velmi často, vodí k nám vnučata, někdy i pravnoučata, chtějí jim ukázat „svého Spejbla a Hurvínka“, chodí i na představení pro dospělé. Vzpomínají při tom na své dětství a je to velmi dojemné. Setkání s nimi nás utvrzují v tom, že Hurvínek se Spejblem si vydobyli lásku všech generací a z toho máme radost.

DOKÁŽETE NA SPEJBLA A HURVÍNKU V DOBĚ SVÉHO VOLNA ZAPOMENOUT?

Těžko. Mám je pořád v hlavě, pořád s sebou. Když mě něco napadne, vytahuju notýsek a zapisuju, co by se dalo použít. Divadlo je celým mým životem, takže jsem rád, že tu obě děti Kirschnerových pracují. Deniska je dramaturgyně a stává se ředitelkou divadla, její bratr je výtvarníkem, režisérem, autorem. Divadlo bude ve správných rukou.

MĚL BYSTE PRO NAŠE ČTENÁŘE NĚJAKOU RADU, CO BY JIM CHTĚLI SPEJBL A HURVÍNEK VAŠÍM PROSTŘEDNICTVÍM VZKÁZAT?

Rád použiju náš loutkářský žargon: Všem přeju, aby se do nich nedal nikdy červotoč.

Děkuji za rozhovor.

Eva Procházková

Foto: Ondřej Kepka, archiv Martina Kláska

